



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

§. 5. An rescriptum gratiae pro limitato tempore concessum expiret morte
concedentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

beneficium legitime à te possessum, ratione cuius potes Sa-
cerdotem eligere, sic tenet Navarr. c. plebanus, de poenitent. disp. 6.
num. 35 & 161. Henriquez summi. lib. 7. cap. 21. §. 6. Suarez 4.
tom. de poenitent. disp. 26. sect. 3. n. 7. & lib. 8. de legib. c. 1. num. 3.
& 19. Sanchez lib. 8. disp. 28. n. 72. & 75. Nicol. Garc. 6. part. de
viva. c. 2. §. 15. Basil. de Leon. lib. 8. c. 19. §. 1. n. 7. & alij, quos
ipji referunt, quamvis contra teneat Angel. Philarcus, Gome-
zius, & alij relati à Garcia numero 316. in licentia concessa per
Episcopum aut alium Papa inferiori. Quae doctrina proce-
dit à fortiori in facultate eligendi Confessorem data per Iobi-
dem, quia huiusmodi facultas est accessoria indulgentiae, seu
facultas lucrandi indulgentiam, quae cum sit gratia iam fa-
cta & morte concedentis non expirat, ut est communis senten-
tia, neque etiam potestas eligendi Confessorem, quae illi est ac-
cessoria. Item in facultate concessa eligendi Confessorem per
Bullam Cruciatæ, constat non expirare morte Pontificis con-
cedentis: tum quia est gratia iam facta Regi, in cuius fau-
orem, pro expeditione belli contra infideles conceditur, tum
quia conceditur pro tempore determinato: sic Sanchez alios
referens num. 78. Basilus de Leon. num. 9. Garcia numero 317.
& 318. Item in facultate recipiendi ordines extra tempora,
vel non feratis interdictis, celebrandi in privato oratorio, co-
municandi carnes diebus prohibitis, & aliis similibus, quia hæc
omnes sunt gratia factæ ipsi, cui tales facultates conceduntur,
et proinde perire non possunt morte concedentis, ut supradicti
Doctores autumant.

8 Quartus est de dispensationibus, quæ committuntur or-
dinaris in preces veritatis nituntur, dicendum inquam est, expediti
posse ab ordinariis, quia est gratia facta ipsi dispensando, etiamsi
res fuerit integra, quando Sedes Apostolica vacaverit, sic Basilus
numero 7. Sanchez numero 87. Garcia num. 312. Molin. traet. 5.
disp. 20. num. 4. Balas disp. 20. sect. 17. num. 115. Suar. lib. 6. de leg.
cap. 17. num. 9.

9 Quintus est, si pro te à Pontifice, vel eius Legato detur
mandatum, ut providearis in aliquo beneficio tunc vacante, an
hæc gratia, & mandatum expirat morte concedentis re integra?
Videtur expirare, quia mandatum morte mandantis expirat, leg.
mandatum, C. mandati. §. si re. de. Instit. eodem tit. 6. gratum, cap.
re. cum, de officio delegati. Item quia text. in casu cui nulla vide-
tur illi decidere siquidem dicitur, si super provisione certæ perso-
næ faciendæ detur potestas alicui, & res fuerit integra, cum con-
cedens moritur, petite gratiam: & ita tradit Staphileus de literis
gratiæ, quibus motu expirare literæ ad beneficia, in princip.
num. 1. Zetola 2. p. praxis Episcopalis, verb. de legatus, §. 1.
Th. Sanchez in c. 1. lib. 8. disp. 28. n. 43. 64. & 81. Eman. Rodrig.
qq. reg. tom. 1. q. 9. art. 1.

10 Nihilominus, etsi supradicta sententia sit probabilis, pro-
babilior mihi videtur non perire tale mandatum. Quia eo ipso,
quo de provisione certæ beneficii obtinuit mandatum, acquisisti
hæc rem ad supradictam beneficium, quod nisi maxima gratia
reputari debet, ac proinde non cessat morte concedentis re inte-
gra, et cap. si super gratia, de officio deleg. in 6. & tradit Giga de
provisionibus quæst. 91. num. 4. Gutier. lib. 2. can. 99. c. 17. num. 5.
Henric. sum. lib. 14. cap. 17. n. 7. Thom. Sanchez sup. n. 87. Mandol.
reg. to. 3. num. 4. Nicol. Garc. 6. part. de benefic. cap. 2. num. 300.
& alij plures ab eisdem relati, Et ad rationem in contrarium fa-
cile respondetur, expirare quidem mandatum morte mandan-
tis, quando non est gratia factæ annexum; secus vero, si datum
sit pro illius executione. Textus autem in casu cui nulla, loquitur
quando non pro certo beneficio, sed incerto, & posito in
electione mandatarij conceditur mandatum, quia tunc non videtur
gratia facta certa, & determinata, sed faciendæ, vel ex Rota
Giga, Mandol. Rodrig. & alijs docet Garc. 2. 30. vel potest dici
loqui text. quando non datur proprie mandatum, sed solum li-
centia, & facultas, quia tunc non est executor necessarius, sed
voluntarius; ac proinde cessat morte concedentis re integra:
sic ex Hieronymo, Paulo, Rebus, & alijs docet Sanchez num. 87.
95. Adde supradictam doctrinam procedere, etiamsi detur man-
datum de provisione certæ personæ ad certum beneficium cum
certæ cognitione, & citatione partis. Quia semper habet ratio-
nem gratiæ factæ, & executoris potestas accessoria gratiæ repu-
tatur, sic ex Paulo, Rebus, Gutier. Sanchez, num. 88. Garcia n. 303.
Quocirca si tibi sit gratia rescriptum concessum, ratione cuius
assignatur certa pensio super aliquod beneficium, non expirat
hoc rescriptum morte Pontificis concedentis; sed executor po-
terit ad illius executionem procedere: sic Giga de pensionibus,
q. 91. Gutier. lib. 2. can. 99. c. 17. n. 5. Sanchez n. 88. Garc. num. 310.
si tamen committeretur assignatio pensionis, quæ executori vi-
deatur, tunc in opinione Garcia, Mandolij, Roderici, & aliorum
expirat, quia non censetur gratia facta, siquidem non est de re
certa, & determinata. At in opinione Sanchez quæ satis probabi-
lis videtur, non expirat; quia non est levis gratia habere manda-
tum super provisione incerti beneficii.

11 Sextus est de facultate, & licentia testandi concessa Epi-
scopo à Papa; quæ cum sit gratia facta, non expirat morte Papæ
concedentis re integra: sic Ioann. Gutier. lib. 2. part. 4. q. 75. noster
Mol. de iust. 1. tom. 2. traet. 4. disp. 2. 41. ad finem. Sanchez lib. 8.
disp. 28. num. 81. Couart. in nova edit. in cap. cum in officio, de

testament. n. 8. Garcia 6. p. de benefic. cap. 2. num. 328. Fachin.
lib. 5. controvers. c. 99. & alij ab eisdem relati. Adde hoc verum
esse, etiamsi literæ expeditæ non fuerint, quia est gratia perfe-
cta eo ipso, quod Pontifex dixit, fiat: sic Sanchez. disp. 29. n. 7.
Gonzalez super reg. 8. cancellar. glossa 17. n. 45. Mol. tom. 3. de
iust. disp. 599. n. 6. Garcia n. 334. Sa. verbo gratia, n. 11.

12 Septimus est de facultate data à Rege faciendi maiora-
tum, vel alienandi bona ipsius, & dicendum est non expirare
morte concedentis re integra: & est expressa decisio leg. 43.
Tauri, & leg. 2. vi. lib. 5. noua compilat. & tenent omnes:
quod non solum habet verum, quando literæ huius facultatis
sunt expeditæ, sed etiam literis non impeditis: ut tradit Garcia
n. 331. Sanchez. disp. 29. n. 7. Gonzalez reg. 8. cancellar. glossa 11.
& n. 45. Mol. de iust. tom. 3. disp. 599. n. 6. Ratio est, quia,
ut supra diximus, gratia, & privilegium non perit ad sui valo-
rem scripturam. Si vero facultas faciendi maiorum concessa
esset à ministris, & Regis consiliariis, dependenter tamen à
Principis subscriptione; quæ tamen subscriptio non esset facta,
quando Princeps moritur; tunc gratia facta à ministris Regis
expirat, neque illa uti poteris ad institutum maiorum, etiam
successore Principe subscribente: nisi de plenitudine suæ pote-
statis veller concessionem ministrorum supplere; quia tunc
gratia non est perfectè facta, sed potius est in fieri: sic intelli-
gendus est Mol. de primog. lib. 2. c. 7. n. 64. Gutier. lib. 2. part. 4.
q. 74. in princ. & q. 75. n. 2. & lib. 2. canon. 99. c. 17. n. 14. Ma-
rienz. leg. 2. recop. tit. 7. lib. 5. gl. 2. n. 1. sine ibi Azeved. n. 11.
Anon. leg. 43. Tauri, glossa 1. n. 2. & alij qui affirmant facultatem
concessam instituci maiorum literis non expirare à Princi-
pe petite; loquuntur enim non de facultate à Principe, sed ab
ipso ministris concessa, quæ est dependens à subscriptione Prin-
cipis, ut rectè explicuit noster Mol. 3. tom. disp. 599. n. 6. Thom.
Sanchez. lib. 8. disp. 29. n. 7. Gonzalez glossa 12. & n. 45. Garcia n. 331.

§. V.

An rescriptum gratiæ pro limitato tempore con-
cessum expirat morte concedentis:

- 1 Non perit, quovisque tempus finiat.
2 Sed quid si concessum sit sub hac forma, ad annum, ad
meum beneplacitum? Affirmant plures prorogari poss.
annum, si Princeps vivit.
3 Censet oppositum probabilis.
4 Quid de gratia, dum fuerit nostra voluntas, ad beneplaci-
tum nostrum? Probabilis est perire.
5 Non caret probabilitate oppositum.

1 Contingere potest, ut rescriptum gratiosum sit concess-
sum pro aliquo tempore limitato, v. gr. pro tempore
vnius anni; si intra illum annum concedens moriatur, non perit,
sed valet, quovisque annus finiat, & hæc est vna ex ratio-
nibus, quare privilegia Bullæ cruciatæ non pereunt morte con-
cedentis intra illum annum contingente, quia pro duratione
vnius anni fuerunt concessa, & sic sunt gratia facta pro illo anno;
sic Basil. de Leon lib. 8. cap. 19. n. 7. Sanchez disp. 28. n. 50. &
specialiter de Bulla n. 78. Suar. lib. 8. cap. 32. num. 10. Henric.
lib. 7. de indulg. cap. 2. n. 4.

2 Sed quid si dicat Princeps: Concedo tibi licentiam ad
annum, ad meum beneplacitum, peribit ne licentia, si intra an-
num moriatur, vel ultra annum prorogabitur, si Princeps vivit?
Affirmat Sanchez num. 51. prorogari post annum consentit
Henric. lib. 7. de indulgent. cap. 2. n. 4. Anton Gabriel tom. 3.
commun. opin. lib. 6. tit. de p. ebend. concl. 2. n. 31. Quia illa con-
cessio facit hunc sensum: Concedo tibi licentiam ad annum, &
ulterius ad meum beneplacitum.
3 Ceterum probabilis censet non prorogari post annum
etiamsi vivat concedens. Quia illa verba, ad beneplacitum
meum, non videntur extensiva prioris facultatis, sed potius res-
trictiva illius: & facere hunc sensum, ad beneplacitum meum
tibi concedo licentiam per annum: id est, licentiam tibi con-
cessam per annum volo esse dependentem à mea voluntate. Et
confirmatur. Si Princeps concederet licentiam per annum, &
addiderit, nisi reuocauero, clarum est non prorogari ultra annum;
ergo neque cum dicit ad beneplacitum. Præterea quia sensus
ille pro sententia Sanchez allatus extra proprietatem verbo-
rum esse videtur, facit enim duplicem confessionem, scilicet
ad annum, & ulterius ad beneplacitum, cum tamen verba eam
non admittant: non enim est concessio facta per propositionem
hypotheticam, sed categoricam, neque per copulatiivam, sed
per simplicem: & ita tenet Suarez cap. 32. num. 11. & 12. Ex
quo mihi etiam satis probabile videtur, si intra annum mori-
atur concedens perire licentiam sub illis terminis datam, quia
datur per annum ad beneplacitum: & cum beneplacitum pe-
reat, pereunt persona, perit concessio. Possit tamen non incon-
gruè habere hunc sensum supradicta propositio; scilicet con-
cedo tibi licentiam ad beneplacitum meum, id est, ex beneplaci-
tuo meo, qui sensus non denotat conditionem concessionis, sed
potius

DE
ASTRO
PALAT
TOM.
LIB. 8.

potius causam illius: ac proinde perseverat pro toto anno, etiam mortuo concedente intra illum, sic Suar. *lib. 1. cap. 32. in fine*, & Henric. *c. 1. num. 4.*

4 Quando autem Princeps concedit gratiam, apponendo illam dictionem, *ad beneplacitum meum*, vel quamdiu voluerit, aut fuerit nostra voluntas, dubitari potest, an peccat concedentis morte? Et quidem perire probabilis est, quia post mortem neque est voluntas, neque illius velle, nec beneplacitum; ac proinde cessat conditio, sub qua fuit gratia facta: *cap. si gratiosè, de rescriptis, in 6.*

Dices, ergo si non adderentur illa verba, sed absoluta esset concessio, periret gratia, siquidem periret voluntas, & beneplacitum, ex quibus habet gratia efficaciam.

Respondet ex voluntate postrema concedentis habere gratiam efficaciam, vt sit, non tamen, vt conferatur; non enim indiget ad sui conservationem postrema voluntas concedentis; solum enim requirit, ne adit contraria voluntas, scilicet revocatio. At quando sub illis terminis conceditur; tunc indiget postrema voluntate conferentis, quia sub illa conditione conceditur: quare si hæc absoluta cesset, cessat & gratia: sic docent Sanchez plures referens *disp. 27. n. 52.* Menoch. *lib. 1. de arbitrar. quasi 69. n. 2.* & *sen. Couart. 3. var. cap. 15. n. 3.* Bilius *lib. 3. cap. 19. §. 1. n. 9.* & *10.* Suarez *lib. 8. de legibus, cap. 32. num. 3.*

5 Addeam tamen existimo, non carere probabilitate ex illis verbis non limitari gratiam ad vitam concedentis, sed protolari post illam, quovis reuocetur; quia videtur in communi loquendi modo æquivalere illa verba ad beneplacitum meum, illis verbis, donec reuocauerit, seu aliter ordinauerit, quia dum aliter non ordinatur, semper videtur esse, & perseverare eadem voluntas. Et confirmari potest ex usu, & consuetudine ordinariorum, cum faciunt talem religiosis, & aliis personis concedunt admittendi sacramenta, subiungunt *ferè* semper, se velle, vt illa licentia efficaciam habeat, dum fuerit nostra voluntas: at ex his verbis non reputatur licentia cessare, quovis reuocetur; ergo, & ita tenet Emanuel Saa *verbo gratia, num. 7.* in vtraque editione genuina, & reformata: ibi gratia, in qua dicitur, donec voluerit, vel donec aliter ordinauerit, vel ad beneplacitum Sedis Apostolicæ, dura mortuo concedente. Ecce qua ratione pro eodem usurpat illa verba donec voluerit, vel donec aliter ordinauerit: & in editione genuina subiungit (etiam contra habeatur in reformata) quod si dicat Papa, ad nostrum beneplacitum, expirat eo mortuo quidam putant, alij negant: & remittit se ad id, quod dixerat verbo *delegatus*, vbi in *n. 3.* inquit: Delegatio non expirat delegante excommunicato, aut suspensio, neque ipso mortuo, si est data ad eius beneplacitum.

§. VI.

An rescriptum gratiæ, & iustitiæ morte delegati, vel eius finito officio expirat.

- 1 Delegatio personalis expirat, secus realis.
- 2 Si sub nomine proprio delegatio fiat, regulariter censenda est personalis.
- 3 Si sub nomine dignitatis realis, & ad successores transit.
- 4 Extenditur, siue res integra sit, siue non.
- 5 Item etiam si nudum factum committatur.
- 6 Item esse si consanguineus delegantis.
- 7 Si in commissione exprimitur nomen proprium, & nomen dignitatis, censenda est commissio personalis.
- 8 Apponuntur duæ limitationes: una approbatur, altera rejicitur.

1 Omnes conveniunt delegationem personalem expirare; locus verò realem. Quando autem commissio sit personalis, quando realis, non est facile explicari; quia contingere potest, esse commissionem personalem, etiam si solum dignitas delegati exprimitur: si in commissione addantur tales circumstantiæ, quæ indicant sufficienter electam esse industriam personæ, vt supra diximus latius, cum de privilegiis reali, & personali loqueremur, videtur potest de hac re doctissimus Menochius *lib. 1. de arbitrar. quasi 68. à num. 1. usque ad 25.*

Sed claritatis gratia notandum est tribus modis fieri delegationem posse. Primum expresso nomine delegati tantum, secundum hoc tacito expresso tamen officio, & dignitate. Tertio expresso vtroque nomine; & proprio, & dignitate.

2 Dico primum, si commissio nominis proprio fiat v.g. Petri, regulariter censenda est personalis: nisi ex circumstantiis, & subiecta materia aliud manifestè colligatur. Conclusio est *ferè* omnium Doctorum, quos statim referemus. Et ratio est clara, quia ad iure forem non potest transire, nisi ex voluntate delegantis explicata: cum autem id non explicetur, sed potius signando personam contrarium significaverit, efficitur sane commissionem esse personalem esse vt illius.

3 Dico secundum si commissio sub nomine dignitatis facta sit verbi gratia, Episcopo Salmantino, Decano talis Ecclesiæ, realis, est, & ad successorem in dignitate transit; quia tunc commissio non est facta personæ, ratione illius, sed ratione dignitatis sibi inherentes; & cum hæc perpetua sit, & ad successores transit, transit & commissio: habetur expresse *in quoniam Abbas, de offic. delegat. ibi, quia sub expressis nominibus locorum, & non personarum commissio emanavit id ita tenet glossa ibi, Abbas numero 8.* Menoch. *lib. 1. de arbitrar. n. 21.* Salas *disp. 20. de legib. c. 17. c. nel. 1.* Sanchez *lib. 8. disp. 27. n. 6.* Bonacina *disp. 1. q. 3. p. 8. §. 1. n. 3. versus respondeo secundum ad.*

4 Extenditur conclusio, siue res integra sit, siue non; quia esse rem integram, vel non esse, non immutat commissionem: & cum hæc dignitati potius, quam personæ facta sit, cum illa transit, sic Panor. *in cap. quoniam Abbas, num. 12.* Menoch. *num. 22.* Sanchez *num. 7.* Salas Bonacina *supra*, & reliqui omnes Doctores; excepto Angelo, vt testatur Menoch. & Sanchez *supra*.

5 Extenditur secundum, vt locum habeat, etiam si solum nudum factum committatur; quia nudum factum minus exigit industriam personæ: ergo facilius potest ad successorem transire. Adde etiam iudicium exercenda committitur, quæ transit ad successores, plures actus ibi committuntur, qui nudum factum respiciunt. Ergo iam commissio nudi facti transire ad successores potest: sic cum Abbate & Deco defertur vt probabilis Menoch. *de lib. 1. quasi 68. um. 23.* Sanchez alios referens. *num. 14.* Bonacina *disp. 1. q. 3. p. 8. §. 1. num. 16.*

6 Extenditur tertio conclusio, vt habeat locum, etiam si ille, cui committitur delegatio sub nomine dignitatis, sit consanguineus, aut amicus delegantis: adhuc censenda est commissio realis, si commissio sit ex illis, quæ solum personam concernunt in dignitate regulatæ sunt, iuxta *cap. status in de rescriptis, in 6.* quia tunc qualitates illæ consanguinitatis, vel amicitie non principaliter spectantur: at verò si commissiones sint ex illis, quæ nudo ministerio contentæ sunt, tunc præsumptio non levis est esse commissionem personalem: & ad successores non transit; quia videtur spectata qualitas amicitie, vel consanguinitatis potius, quam dignitatis: sic legatum relictum Archiepiscopo consanguineo, vel amico, præsumitur relictum personæ, non dignitati. *cap. requisitum de testamentis.* Et idem est si illam in executionem nominis quæ ad executionem testamenti potius amicitia, quam dignitas procedit: sic docet Menoch. *lib. 1. de arbitrar. quasi 68. num. 25.* & adducit pro se lafon in *l. more, num. 65. vers. quando limitat. ff. de iur. fidei. omnium iud. Couart. in rescriptis de testamentis, & glossam in religio suo, in glossa penult. de testam. in 6.* Sanchez *lib. 8. disp. 27. num. 15.* Secus verò dicendum si in Archiepiscopo non esset illa qualitas amicitie, vel consanguinitatis, quia tunc præsumitur legatum ad successorem transire, vt optime probat Menoch. *lib. 4. præsumpt. 121. num. 5.*

7 Dico tertio, si in commissione exprimat nomen proprium delegati, & simul eius dignitas, reputanda est commissio personalis, & non realis, etiam si nomen proprium fuerit postpositum nomini dignitatis: sic docent alios referentes Flamin. *de rescriptis, lib. 1. qu. 11. n. 12.* Salas *disp. 20. de leg. sect. 17. n. 12. c. 1.* Sanchez *lib. 8. disp. 27. num. 20.* Bonacina *disp. 1. q. 3. p. 8. §. 1. n. 3.* Guierri, *de matr. cap. 15. n. 1. §. 9.* Ratio est, quia nomen personæ in commissione positum restringere videtur vniuersalem significationem pronuntians ex nomine dignitatis; ac proinde facit, vt solum verba personæ communetur commissio, & non pro omnibus habentibus illam dignitatem: aliter si omnibus communicatur, nomen personæ in rescripto positum esset inutile, & confusionem causeret; quod non est dicendum, quia verba in rescripto semper debent habere effectum *ex 1. si quando, ff. de legatis 1.*

Dices, etiam nomen dignitatis, inutiliter ponitur; siquidem ratione illius non extenditur rescriptum amplius, quam si solum sub nomine personæ latum esset.

Respondet negando esse inutiliter positum, quia licet nomen dignitatis non deseruiat ad extendendam commissionem, deseruiat tamen vt clarior, & euidens cognoscatur persona, cui est facta commissio: non enim tunc nomen dignitatis gratia disponendi fuit appositum, sed potius gratia demonstrandi cui dispositio concedebatur. At si commissio esset generalis facta omnibus habentibus talem dignitatem, nomen speciale, & proprium vnius personæ in commissione positum ad nihil aliud, nisi ad confusionem posset deseruiere.

8 Limitant plures Doctores hoc esse intelligendum, quando delegatus cognitus erat deleganti; secus verò si illi esset incognitus, quia tunc videtur nomen proprium non esse in consideratione; ac proinde nomen dignitatis, vt potentius, & firmitus prevalere: sic docent Bart. in *1. si servus communis ff. de stipul. servus*, per textum *ibi*, Abbas in *cap. quoniam Abbas, n. 8. de officio del. g.* Berolius *ibi n. 91.* & dicit esse communem Gregor. Lopez. *leg. 47. fin. tit. 18. part. 3.* Menoch. *de arbitrar. lib. 1. q. 68. num. 16. §. 17.* & alij relati à Sanchez *lib. 8. disp. 27. num. 19.* Verum hæc limitatio mihi non probatur: tam quia rationes supra